

<https://doi.org/10.70728/b.series.fil.v08.i09.130>

INGLIZ SPORT TERMINLARINING MORFOLOGIK TUZILISHI VA STRUKTURAVIY MODELLARI

Uktamov Muhammadkarim Vahobjon o‘g‘li

Central Asian Medical University, ingliz tili o‘qituvchisi.

E-mail: uktamovmuhammadkarim@gmail.com;

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-2681-1790>

Annotatsiya. Maqolada ingliz sport terminlarining morfologik tuzilishi va strukturaviy modellari futbol, golf, kriket va tennis terminlari misolida IMRAD talablari asosida tahlil qilinadi. Tadqiqotning maqsadi ingliz sport terminologiyasida sodda, yasama, qo‘shma, qisqartma va konversiya asosida shakllangan birliklarning nominativ imkoniyatlarini aniqlash hamda ularning sport tushunchasini ifodalashdagi funksional ahamiyatini ochib berishdan iborat. Material sifatida sport lug‘atlari, sport diskursiga oid ilmiy tadqiqotlar va tanlangan sport turlarida faol qo‘llanadigan terminlar olindi. Tadqiqotda morfologik, strukturaviy, komponent, tavsifiy va qiyosiy tahlil metodlaridan foydalanildi. Natijalar ingliz sport terminologiyasi qisqalik, aniqlik va semantik zichlikka intilishini, -er/-or, -ing, -tion kabi affikslar, kompozitsiya va konversiya esa eng mahsuldor so‘z yasash usullari ekanini ko‘rsatadi. Maqola sinxron morfologik tahlilni etimologik izohdan ajratish zarurligini asoslaydi va sport terminlarini tizimli o‘rganish uchun strukturaviy model mezonlarini taklif etadi.

Kalit so‘zlar: sport terminologiyasi, morfologik tuzilish, affiksatsiya, kompozitsiya, konversiya, strukturaviy model, qisqartma, sport diskursi.

Kirish

Sport terminologiyasi zamonaviy ingliz tilining eng faol rivojlanayotgan maxsus leksik qatlamlaridan biridir. Global sport industriyasi, xalqaro musobaqalar, ommaviy axborot vositalari, sport sharhlari, raqamli platformalar va tarjima amaliyoti sport terminlarining tezkor tarqalishiga sabab bo‘lmoqda. Ingliz tili ko‘plab sport turlarida xalqaro kommunikatsiya vositasi sifatida xizmat qilgani uchun football, golf, cricket, tennis, rugby, boxing, running kabi sohalarga oid terminlar nafaqat ingliz tilida, balki boshqa tillarda ham faol o‘zlashmoqda. Shu jarayonda terminning faqat ma’nosini emas, balki uning morfologik shakllanish modelini ham tadqiq etish ilmiy jihatdan zarur bo‘ladi [1, 4-17; 2, 1-24]. Morfologik tahlil terminning tashqi shakli va sohaviy tushunchani nomlash imkoniyati o‘rtasidagi munosabatni aniqlashga yordam beradi. Masalan, goal, ball, set, par kabi birliklar sodda o‘zak sifatida ixcham shaklga ega bo‘lsa, goalkeeper, midfielder, wicket-keeper, break-point, scorecard kabi birliklar bir nechta

komponent orqali murakkab sport tushunchasini nomlaydi. Player, defender, bowler, server kabi yasama birliklarda esa affiksatsiya terminning agent, rol yoki vazifani ifodalash imkoniyatini yuzaga chiqaradi [1, 20-41; 3, 399-480].

Mavzuning dolzarbligi sport terminlarini tarjima qilish, o‘qitish, lug‘atlashtirish va ilmiy tasniflashda terminning morfologik tuzilishini to‘g‘ri belgilash zarurati bilan izohlanadi. Agar sinxron morfologik tarkib etimologik kelib chiqish bilan aralashtirilsa, tahlilda noto‘g‘ri xulosalar paydo bo‘lishi mumkin. Masalan, soccer yoki tennis tarixan turli shakllanish bosqichlariga ega bo‘lsa-da, hozirgi ingliz tili nuqtayi nazaridan odatda sodda termin sifatida idrok qilinadi. Aksincha, bowler, goalkeeper, scorecard kabi birliklar hozirgi til tizimida tarkibiy qismlarga aniq ajraladi va semantik jihatdan motivatsiyalangan bo‘ladi [3, 22-48].

Ingliz sport terminologiyasining morfologik tuzilishini o‘rganish faqat nazariy tilshunoslik uchun emas, balki amaliy tarjimashunoslik va chet tilini o‘qitish uchun ham muhimdir. Sport terminlari qisqa, dinamik va kontekstga kuchli bog‘langan birliklar bo‘lgani sababli ularni oddiy lug‘aviy tarjima orqali to‘liq ochish qiyin. Termin tarkibidagi o‘zak, affiks, komponent va grammatik kategoriya o‘zgarishini aniqlash terminning mazmunini chuqurroq anglash imkonini beradi [4, 2-3; 5, 68-110]. Mazkur maqolaning maqsadi ingliz sport terminlarining morfologik tuzilishi va strukturaviy modellarini futbol, golf, kriket va tennis terminlari misolida aniqlashdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilandi: sport terminlarini morfologik model bo‘yicha tasniflash; sodda, yasama, qo‘shma, konversiya va qisqartma shakllarning funksional xususiyatlarini aniqlash; sinxron va etimologik tahlil chegaralarini belgilash; terminlarning tarjima va o‘qitishdagi amaliy ahamiyatini asoslash.

Adabiyotlar tahlili

Sport terminologiyasini o‘rganishda umumiy morfologiya nazariyasi va sohaviy terminologiya tadqiqotlari birgalikda qo‘llanadi. I. Plag ingliz so‘z yasashida morfema, o‘zak, affiks, derivatsiya, kompozitsiya va konversiya tushunchalarini tizimli izohlab, so‘z yasashini sinxron til tizimi doirasida tahlil qilish zarurligini ta’kidlaydi [1, 4-41]. R. Lieber morfologiyani so‘zning ichki tuzilishini o‘rganuvchi soha sifatida talqin qilib, derivatsiya va fleksiya o‘rtasidagi farqni alohida ilmiy mezon sifatida ko‘rsatadi [2, 43-76]. Mazkur nazariy qarashlar sport terminlarini tahlil qilishda asosiy metodologik tayanch bo‘lib xizmat qiladi.

L. Bauer, R. Lieber va I. Plagning ingliz morfologiyasiga oid fundamental tadqiqoti kompozitsiya, konversiya, affiksatsiya va leksik kategoriyalar o‘zgarishini izohlashda muhim manba hisoblanadi. Mualliflar ingliz tilida so‘z yasash jarayonlari har doim ham faqat formal segmentatsiya bilan cheklanmasligi, balki semantik motivatsiya va qo‘llanish kontekstini ham hisobga olish kerakligini ko‘rsatadi [3, 399-480]. Sport terminlari aynan shu jihatdan murakkabdir: ular qisqa shaklda qoidaviy, texnik va diskursiv ma’noni jamlaydi.

Sport tili va sport diskursi bo‘yicha G. Barseghyan ingliz sport jurnallari materiallari asosida sport leksikasini morfologik, leksik va sintaktik sathlar birligida o‘rganish zarurligini asoslaydi [4, 2-3]. X.A. Sarimsokov ingliz va o‘zbek sport terminlarini chog‘ishtirma tadqiq etar ekan, terminlarning strukturaviy murakkabligi, nominativ manbasi va sohaviy tushunchani ifodalash usullarini tasniflash muhimligini ko‘rsatadi [5, 68-110]. Bu yondashuvlar sport terminining shakliy modeli uning sohaviy ma’nosi bilan bevosita bog‘liqligini tasdiqlaydi.

So‘nggi yillarda ingliz va o‘zbek sport terminlarining so‘z yasash usullarini qiyosiy o‘rganishga bag‘ishlangan ishlar ko‘paymoqda. K. Abdumajitov sport terminologik birliklarining derivatsiya, prefiksatsiya, suffiksatsiya, infiksatsiya va leksik o‘zlashuv orqali shakllanishini tahlil qilib, ingliz tilida -ing, -ion, -er/-or kabi qo‘shimchalar yuqori mahsulдорlikka ega ekanini ko‘rsatadi [6, 325-332]. R. Kurbaniyazov ingliz va o‘zbek sport terminlarini morfologik xususiyatlari nuqtayi nazaridan tahlil qilib, affiksatsiya, qo‘shma so‘zlar va qisqartma shakllar sport terminologiyasida muhim o‘rin tutishini qayd etadi [7].

Sport terminlarini lug‘at manbalari asosida tekshirish ularning shakliyi modeli bilan birga semantik chegarasini ham aniqlash imkonini beradi. U. Švinksning sport leksikasi bo‘yicha izohli lug‘ati sport terminlarini to‘g‘ri tushunish uchun ularning mohiyati va izohiga e‘tibor berish zarurligini ko‘rsatadi [10, 5]. A. Roomning Dictionary of Sports and Games Terminology lug‘ati esa golf, tennis, kriket va boshqa sport turlariga oid minglab birliklarni qamrab olib, sport terminlarining strukturaviy xilma-xilligini ko‘rsatadi [11, 1-2].

Metodologiya

Tadqiqot obyekti sifatida ingliz sport terminologiyasining futbol, golf, kriket va tennis sohalarida faol ishlatiladigan terminlari tanlandi. Tadqiqot predmeti esa ushbu terminlarning morfologik tuzilishi, strukturaviy modellari va nominativ funksiyalaridan iborat. Material sifatida sport lug‘atlari, sport diskursiga oid ilmiy tadqiqotlar, sport sharhlari va tanlangan sport turlarida barqaror qo‘llanadigan terminlar olindi [4, 2-3; 10, 5; 11, 1-2].

Maqolada morfologik, strukturaviy, komponent, tavsifiy va qiyosiy tahlil metodlaridan foydalanildi. Morfologik tahlil termin tarkibidagi o‘zak, affiks, negiz va so‘z yasovchi birliklarni aniqlashga xizmat qildi. Strukturaviy tahlil terminlarni sodda, yasama, qo‘shma, konversiya asosidagi hamda qisqartma yoki aralash shaklli guruhlariga ajratish imkonini berdi. Komponent tahlil qo‘shma terminlar tarkibidagi bosh va aniqlovchi komponentlarning semantik munosabatini aniqlashda qo‘llandi.

Tahlilda sinxron yondashuv asosiy mezon sifatida olindi. Ya’ni terminning hozirgi ingliz tilidagi tarkibiy ajraluvchanligi uning etimologik tarixidan alohida baholandi. Masalan, tennis, cricket, soccer, umpire kabi birliklar tarixan murakkab shakllanish jarayonlariga ega bo‘lishi mumkin, biroq zamonaviy ingliz tilida odatda sodda o‘zak sifatida idrok etiladi. Aksincha, goalkeeper, bowler, scorecard, wicket-keeper kabi birliklar sinxron jihatdan tarkibiy qismlarga ajraladi [3, 22-48]. Terminlarni tanlashda ularning sport diskursida faol ishlatilishi, lug‘atlarda qayd etilishi, morfologik jihatdan tasniflash imkoniyati va sohaviy tushunchani nomlashdagi aniqligi asosiy mezon qilib olindi. Tanlangan 80 ta termin besh guruhga ajratildi: 1) sodda terminlar; 2) affikslar yordamida hosil qilingan yasama terminlar; 3) ikki yoki undan ortiq o‘zakning birikishidan tuzilgan qo‘shma terminlar; 4) konversiya asosida shakllangan birliklar; 5) qisqartma yoki aralash shaklli terminlar.

Morfemik ajratishda formal segmentatsiya bilan semantik motivatsiya birgalikda tekshirildi. Ajratilgan har bir morfema takrorlanuvchi shaklga va muntazam ma’no hissasiga ega bo‘lishi kerak. Shu sababli bowler termini bowl + -er tarzida ajratildi, chunki bowl mustaqil fe‘l, -er esa agent suffiksi sifatida faol qo‘llanadi. Biroq soccer so‘zidagi yakuniy -er player yoki

bowler terminlaridagi -er bilan tenglashtirilmadi, chunki u hozirgi til tizimida alohida morfema sifatida ishlaymaydi [1, 20-41].

Natijalar

Tadqiqot natijalari ingliz sport terminlari morfologik tuzilishiga ko‘ra bir xil emasligini, ular bir necha mahsuldor strukturaviy model asosida shakllanishini ko‘rsatdi. Tanlangan 80 ta termin tahlilida sodda terminlar 29 ta, yasama terminlar 18 ta, qo‘shma terminlar 25 ta, konversiya asosidagi birliklar 6 ta va qisqartma yoki aralash shaklli terminlar 2 ta birlikni tashkil etdi. Bu ko‘rsatkichlar ingliz sport terminologiyasida sodda hamda qo‘shma terminlar yetakchi o‘rinda turishini, affiksatsiya esa shaxs, rol, harakat yoki jarayonni nomlashda muhim derivatsion vosita ekanini ko‘rsatadi.

Morfologik model	Terminlar soni	Ulushi	Misollar
Sodda terminlar	29	36,25 %	goal, ball, set, ace, par, tee, bat, run
Yasama terminlar	18	22,50 %	player, defender, golfer, bowler, server, receiver
Qo‘shma terminlar	25	31,25 %	goalkeeper, midfielder, scorecard, wicket-keeper, break-point
Konversiya asosidagi terminlar	6	7,50 %	a pass - to pass, a kick - to kick, a serve - to serve
Qisqartma/aralash shakllar	2	2,50 %	VAR, LBW

1-jadval. Tanlangan ingliz sport terminlarining morfologik modellari bo‘yicha taqsimoti (muallif ishlanmasi).

Sodda terminlar tarkibida hozirgi ingliz tili nuqtayi nazaridan mahsuldor affiks yoki mustaqil ikkinchi o‘zak ajratilmaydi. Futboldagi goal, ball, kick, pass, foul; tennisdagi set, serve, net, ace; golfdagi tee, putt, par, green; kriketdagi bat, run, over, pitch kabi leksemalar ushbu guruhga kiradi. Ular qisqa shaklga ega bo‘lsa-da, murakkab qoidaviy mazmunni kodlaydi: run kriketda hisob birligini, set tennisda match bosqichini, par golfda me‘yoriy zarbalar sonini bildiradi. Demak, sodda terminlar morfologik jihatdan ixcham bo‘lsa ham, semantik jihatdan zich va sohaviy kontekstga kuchli bog‘langan birliklardir.

Yasama terminlar o‘zakka so‘z yasovchi affiks qo‘shilishi orqali hosil bo‘ladi. Ingliz sport terminologiyasida -er/-or suffikslari ayniqsa mahsuldor: player, defender, attacker, scorer, golfer, bowler, fielder, server, receiver kabi birliklar sportchi, rol yoki vazifa egasini bildiradi. Ba’zi holatlarda shu suffiks instrument nomini ham ifodalashi mumkin: golfdagi driver va putter terminlari shaxsni emas, balki zarba berish vositasini anglatadi. Demak, bir xil derivatsion model turli sport tizimlarida agentlik yoki vosita ma’nosini hosil qilishi mumkin [6, 325-332].

-ing, -tion/-sion va -ship suffikslari ham sport terminologiyasida muhim derivatsion vazifani bajaradi. Running, boxing, bowling, diving, yachting kabi terminlar sport faoliyati yoki jarayonini ifodalasa, substitution, suspension, rotation kabi birliklar sportdagi qoidaviy yoki tashkiliy jarayonlarni nomlaydi. Championship, membership kabi terminlarda esa -ship qo‘shimchasi holat, maqom yoki musobaqa tizimini anglatadi. Bu holat ingliz sport terminologiyasida affiksatsiya faqat yangi so‘z yaratish vositasi emas, balki sport tizimidagi funksional munosabatlarni ifodalovchi nominativ mexanizm ekanini ko‘rsatadi.

Qo‘shma terminlar ikki yoki undan ortiq leksik komponentning birikishi natijasida hosil bo‘ladi. Goalkeeper, midfielder, scorecard, matchday, corner-kick, wicket-keeper, break-point kabi birliklarda bosh komponent terminning grammatik va semantik markazini belgilaydi, aniqlovchi komponent esa uni konkretlashtiradi. Masalan, goalkeeper terminida keeper shaxsni, goal esa uning vazifaviy sohasini bildiradi; scorecard terminida card bosh komponent, score esa uning funksiyasini aniqlashtiradi. Shunday qilib, qo‘shma terminlar sportdagi murakkab tushunchani qisqa va aniq shaklda ifodalash imkonini beradi [3, 399-480].

Konversiya ingliz tilida so‘zning tashqi shakli o‘zgarmagan holda boshqa so‘z turkumi vazifasida qo‘llanishidir. Sport terminologiyasida a pass - to pass, a kick - to kick, a tackle - to tackle, a drive - to drive, a serve - to serve kabi birliklar ushbu jarayonning faol ekanini ko‘rsatadi. Konversiya sport nutqida nominativ iqtisod tamoyilini ta‘minlaydi, chunki bitta shakl ham harakat nomi, ham harakatning o‘zini ifodalaydi. Bu sport sharhlari va tezkor kommunikatsiyada ayniqsa qulaylik yaratadi [4, 2-3].

Qisqartma va aralash shaklli terminlar son jihatdan kam bo‘lsa-da, zamonaviy sport terminologiyasida ularning mavqei kuchaymoqda. Masalan, VAR (Video Assistant Referee) futbol terminologiyasida texnologik nazorat tizimini, LBW (leg before wicket) esa kriket qoidalaridagi maxsus holatni bildiradi. Bunday terminlar sportning texnologiyalashuvi, xalqaro qoidalar standartlashuvi va media diskursining qisqa shaklga intilishi bilan bog‘liq. Ular morfologik jihatdan klassik affiksatsiya yoki kompozitsiyaga to‘liq mos kelmasligi mumkin, lekin terminologik tizimda aniq nominativ vazifa bajaradi.

Muhokama

Olingan natijalar ingliz sport terminologiyasi turli strukturaviy modellar asosida shakllanganini ko‘rsatadi. Sodda terminlar sportning asosiy predmet, harakat, qoidaviy holat va natijalarini ixcham nomlaydi. Yasama terminlar shaxs, rol, harakat yoki jarayon nomlarini hosil qiladi. Qo‘shma terminlar murakkab sport tushunchalarini qisqa va aniq shaklda ifodalaydi. Konversiya esa sport nutqining tezkorligi va grammatik moslashuvchanligini ta‘minlaydi. Demak, terminning morfologik modeli uning sport tizimidagi funksional o‘rnini ham ko‘rsatadi.

Tadqiqot shuni ko‘rsatadiki, ingliz sport terminlari ko‘p hollarda terminologik iqtisod tamoyiliga bo‘ysunadi. Sport nutqida qisqa, tez aytiladigan, ma‘nosi aniq va kontekstda darhol tushuniladigan terminlar ustunlik qiladi. Shu sababli goal, run, set, serve, par kabi sodda terminlar yoki pass, kick, drive, serve kabi konversiya asosidagi birliklar yuqori funksional qiymatga ega. Bu hodisa sport sharhlari, o‘yin qoidalari, murabbiy ko‘rsatmalari va jurnalistik matnlarda ayniqsa seziladi [8].

Qo‘shma terminlarning mahsuldorligi sport tizimining murakkablashuvi bilan bog‘liq. Zamonaviy sportda o‘yin pozitsiyalari, texnik harakatlar, taktika, qoidaviy holatlar va statistik ko‘rsatkichlar alohida nomlashni talab qiladi. Goalkeeper, midfielder, corner-kick, scorecard, wicket-keeper, break-point kabi terminlar shu ehtiyojga javob beradi. Ularning tarkibida aniqlovchi va bosh komponent o‘rtasidagi munosabat terminning semantik tuzilishini belgilaydi. Bu jihat sport terminlarini tarjima qilishda ham muhim: masalan, goalkeeper so‘zini so‘zma-so‘z emas, vazifaviy ma‘nosi bilan darvozabon tarzida berish talab etiladi.

Futbol terminologiyasida qisqa sodda terminlar bilan bir qatorda pozitsiya va harakatni aniq ifodalovchi qo‘shma terminlar keng uchraydi. Goal, foul, pass, kick kabi sodda birliklar o‘yinning eng asosiy harakatlari va qoidaviy holatlarini bildiradi. Goalkeeper, midfielder, corner-kick, offside-line kabi qo‘shma birliklar esa o‘yin tizimidagi pozitsiya, taktika va qoidaviy vaziyatlarni konkretlashtiradi. Futbol terminologiyasida konversiya ham faol: pass, kick, tackle kabi shakllar ot va fe‘l vazifasida ishlashi sport sharhining tezkorligini ta‘minlaydi.

Tennis terminologiyasida sodda terminlar semantik zichligi bilan ajralib turadi. Set, game, serve, ace, net, fault kabi birliklar qisqa bo‘lsa-da, o‘yinning hisoblash tizimi, texnik harakati va qoidaviy vaziyatlarini bildiradi. Break-point, tie-break, service-box kabi qo‘shma terminlar esa o‘yin jarayonining murakkab bosqichlarini nomlaydi. Tennisda serve shaklining ham ot, ham fe‘l sifatida ishlashi konversiyaning yuqori funksional qiymatini ko‘rsatadi.

Kriket terminologiyasida bat, run, over, wicket, pitch kabi sodda birliklar juda keng qoidaviy mazmunni ifodalaydi. Wicket-keeper, scorecard, leg-break, cover-drive kabi qo‘shma terminlar esa kriket o‘yining murakkab taktika va qoidalarini aniq nomlaydi. LBW qisqartmasi kriket terminologiyasida qoidaviy holatni ifodalovchi maxsus akronim sifatida muhim ahamiyatga ega. Shu jihatdan kriket terminologiyasi sodda termin, qo‘shma termin va qisqartma shakllarning uyg‘un qo‘llanishi bilan xarakterlanadi.

Umuman, sport turlari kesimidagi kuzatuvlar ingliz sport terminologiyasida umumiy morfologik qonuniyatlar mavjud bo‘lsa-da, har bir sport turi ichki qoidalari, texnik harakatlari va madaniy tarixiga ko‘ra o‘ziga xos termin yasash ehtiyojiga ega ekanini ko‘rsatadi. Shu sababli sport terminlarini umumiy tilshunoslik mezonlari bilan bir qatorda sohaviy kontekst, qoidaviy tizim va diskursiv qo‘llanish muhitini hisobga olgan holda tahlil qilish ilmiy jihatdan samaraliroqdir.

Xulosa

Ingliz sport terminlarining morfologik tuzilishi va strukturaviy modellarini tahlil qilish sport terminologiyasi tizimli tashkil topgan maxsus leksik qatlam ekanini ko‘rsatdi. Sodda terminlar morfologik jihatdan ixcham, semantik jihatdan zich birliklardir. Yasama terminlar affiksatsiya orqali shaxs, rol, jarayon yoki anjomni nomlaydi; qo‘shma terminlar murakkab tushunchani qisqa shaklda ifodalaydi; konversiya esa bitta shaklning turli grammatik vazifalarda ishlashiga imkon beradi. Qisqartma va aralash shaklli terminlar esa sportning texnologik va institutsional rivojlanishi bilan bog‘liq holda shakllanmoqda.

Tadqiqot natijasida sinxron morfologik tarkib bilan etimologik kelib chiqishni farqlash zarurligi aniqlandi. Hozirgi ingliz tilida tarkibiy qismlarga ajralmaydigan tennis, cricket, soccer, umpire kabi terminlar sodda birliklar sifatida, goalkeeper, bowler, scorecard, wicket-keeper

kabi birliklar esa transparent qo‘shma yoki yasama terminlar sifatida tahlil qilinishi lozim. Bunday yondashuv terminologik tasnifda izchillikni ta’minlaydi.

Amaliy tavsifiya sifatida ingliz sport terminlarini o‘qitish va tarjima qilishda ularni morfologik model bo‘yicha guruhlash maqsadga muvofiq: sodda terminlar alohida lug‘aviy birlik sifatida; yasama terminlar affiksatsiya modeli asosida; qo‘shma terminlar komponentlararo munosabat orqali; konversiya asosidagi birliklar esa nutqiy vazifa va grammatik kategoriyaga ko‘ra o‘rgatilishi kerak. Kelgusida ingliz va o‘zbek sport terminlarining strukturaviy-qiyosiy tahlili, ko‘p komponentli terminologik birikmalar hamda sport mediadiskursida qisqartmalar va akronimlarning terminlashuvi alohida tadqiq etilishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Plag I. Word-Formation in English. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2018.
2. Lieber R. Introducing Morphology. 3rd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2021.
3. Bauer L., Lieber R., Plag I. The Oxford Reference Guide to English Morphology. Oxford: Oxford University Press, 2013.
4. Barseghyan G.R. Sport English in Use: With Reference to English Sports Journals. Yerevan: YSU Press, 2020.
5. Sarimsokov X.A. Ingliz va o‘zbek tillarida sport terminlarining chog‘ishtirma tadqiqi. Filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi. Namangan, 2019.
6. Abdumajitov K. The methods of formation of sport terminological units in English and Uzbek // Qo‘qon DPI. Ilmiy xabarlar jurnali. 2026. 8(05). P. 325-332. DOI: 10.70728/b.series.fil.v08.i05.043.
7. Kurbaniyazov R. Morphological features of sports terms in English and Uzbek languages // The Lingua Spectrum. 2026.
8. Tsybina L.V., Koshelkina E.A., Izosimova V.O. Terminologization in the English-language sports discourse (by the example of winter sports terminology) // Philology. Theory & Practice. 2020. Vol. 13. No. 3. DOI: 10.30853/filnauki.2020.3.37.
9. Sarimsokov X.A. Ingliz va o‘zbek tillaridagi sport sharhlari leksikasining lingvistik xususiyatlari. Filologiya fanlari doktori (DSc) dissertatsiyasi avtoreferati. Toshkent, 2024.
10. Švinks U. Sport Lexis Terms Explanatory Dictionary in English. Riga: Latvian Academy of Sport Education, 2011.
11. Room A. Dictionary of Sports and Games Terminology. Jefferson, NC; London: McFarland & Company, 2010.
12. Niyazova S.A. qizi, Sarimsoqov X. Stylistics features of sport terms in English and Uzbek language // International Conferences. 2023.